

דבר העורך

לפני שלוש שנים עשה ג'מאעה את צעדיו הראשונים בעולם הפרסום האקדמי בישראל. מטרותיו של כתב העת כפי שנוסחו על ידי הוגיו ועורכיו במחלקה ללימודי המזרח התיכון באוניברסיטת בן-גוריון, נראו באותה תקופה מעט יומרניות ואולי אף לא מציאותיות. ביקשנו להקים מסגרת דיון משותפת לחוקרים ולסטודנטים שתיערך בידי סטודנטים, שתעמוד בסטנדרטים אקדמיים מקובלים, שתהא בין-תחומית ושתשקף את המגמות העכשוויות בחקר המזרח התיכון. היו שראו בפעילות המשותפת של סטודנטים וחוקרים סטייה מהמסלול המסודר של ההתפתחות האקדמית ואף הציגו שאלות חשובות הנוגעות לפערים שבין מערכת המבוססת על סטודנטים לבין כותבים שלעתים הם חוקרים בעלי ניסיון רב ומוניטין. היו שטענו כי הניסיון לעמוד בסטנדרטים אקדמיים גבוהים לא יעלה בקנה אחד עם עקרון השיתוף של סטודנטים. מבחינה זו, ניתן לראות בג'מאעה סוג של ניסוי. מפרספקטיבה קצרה יחסית של שלוש שנים אפשר כבר להציג את השאלה: האם הניסוי עלה יפה?

התשובה לכך איננה חד-משמעית. כמו פעוט, גם כתב העת הצעיר התגבש (ועודנו ממשיך בכך) תוך כדי ניסיון מתמיד ללמוד ממעידות, לשלב בצעדיו הבאים מהלכים שכבר הוכחו כראויים, לתור בלי הרף אחר ניסיונות חדשים, וכל זאת מתוך מאמץ להוסיף ולהשתפר. למדנו שמסגרת הדיון והכתיבה המשותפים לסטודנטים ולחוקרים, הן בתחומי העריכה והן בתחומי הכתיבה, איננה פוגעת בהכרח באיכות התפוקה המחקרית. הגענו למסקנה שכדי לעמוד בסטנדרטים שהצבנו לעצמנו חייבת הקטגוריה של סטודנטים להתבסס על תלמידי מחקר, אם כי אין בכך למנוע פרסום של סטודנטים מנוסים פחות, אם הם ראויים. למדנו גם שהדיאלוג (בשלב העריכה) בין סטודנטים לבין חוקרים הוא מרתק ומפרה לשני הצדדים, הגם שלעתים מתגלעים בו קשיים. בסיכומי של דבר, קוראינו קיבלו לידיהם כתב עת עדכני שכלל רשימות שיכלו לשמש כל מי שביקש לרכוש מאתנו דעת, כל אחד בתחומי העניין שלו.

יחד עם זאת, לא הצלחנו עדיין לחדור במידה שצפינו לה לתודעתם של הסטודנטים המתעניינים בסוגיות מזרח תיכוניות, הן מבחינת הקריאה והן מבחינת הפרסום, אם כי ניתן לראות מגמה של גידול במספר הקוראים. בתחום זה מצוי אחד האתגרים החשובים לעתיד. על כתב העת להמשיך להרחיב את מעגל הכותבים באופן שייתן ביטוי לזרמי

דבר העורך

מחשבה רבים ככל האפשר. בעידן שבו הולכת וגדלה ההבנה כי חציית הגבולות הדיסציפלינריים פותחת אופקים חדשים של מחשבה, על כתב העת מוטלת החובה להשתלב במגמה זו ביתר שאת.

הגיליון החמישי של ג'מאעה הוא גם האחרון בעריכתי, והוא נערך במשותף עם חיה במבג'י-ספורטס. הגעתי למסקנה שאחד התנאים להמשך קיומה של הדינמיות שאנו מבקשים לדבוק בה טמון בתחלופה סדירה של הסטודנטים המכהנים במערכת כתב העת, תנאי שעל העורכים עצמם לעמוד בו. אני מעביר את שרביט העריכה לחיה במבג'י-ספורטס מתוך ידיעה ברורה שבעריכתה ובסיועו של חגי רם ג'מאעה רק ילך וישתפר.

אני מבקש להודות לחגי רם, העורך המדעי. אי-אפשר להגזים בערך תשומותיו להצלחתו של כתב העת. מעורבותו בכל שלבי העריכה ומסירותו למפעל הזה היו מעוררי השראה לכל חברי המערכת. זכות הייתה לי ללמוד ממנו ועמו.

אני מבקש להודות גם לדרור זאבי, יו"ר מרכז חיים הרצוג לחקר המזרח התיכון והדיפלומטיה, על תמיכתו האישית ועל תמיכת המרכז בג'מאעה מתחילת הדרך ולכל אורכה.

מסגל המחלקה ללימודי המזרח התיכון באוניברסיטת בן-גוריון שאבתי עידוד רב. אופייה הייחודי של המחלקה ובעיקר הפתיחות המאפיינת את האנשים והנשים חברי הסגל שלה, המתאמצים תמיד להיות קשובים לתלמידי המחלקה, היוו מצע אידיאלי להתפתחותו של כתב העת וללא ספק כך יהיה גם בעתיד.

אני מודה לחברי מערכת ג'מאעה לדורותיהם. מסירותם ותבונתם בהפנמת לקחים היו ויהיו תנאי להמשך קיומו של כתב העת.

מעל לכל אני מודה לכותבים שתרמו את מאמריהם, רשימות בקורת ונקודות למחשבה פרי עטם, והביעו בכך את אמונם במפעל הזה.

אבי רובין